

www.e-rara.ch

[Donatus moralisatus]

Gerson, Jean

[Basel], [um 1474]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-135056>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Incipit donatus Venerabilis ma-
gistri Johannis Person Cancellarij
Parisiensis.

Partes oꝛonis quot sūt. octo
que / cognitio sube. / cognitio
qualitatis / cognitio precepti
dei / cognitio eius dei / cognitio hoīs
scdm deū / et scdm naturā / consideratō
Futuri iudicii / consideratō letitie elec-
torū / et consideratio tristitie dānato-
rum / **N**omen quid est. homo. qz ho-
mo vocaris: si cognoscis subam tuaz
vnde factus es: veraciter scis: est nom
Ecce cognitō substātie que est prima
psoꝛonis: de terra es et in terram re-
uerteris / **N**omi quot accidūt. sex. q
qualitas. cōpatio. gen. numer. / **F**ig-
gura casus / **C**uius q̄litas homo. ap-
pellatiue. quia omne est oibz hoibz
de terra fieri. ymmo de viliiori terra si-
ue materia / **C**omune est etiā oibz ho-
mibz esse aīal rōnale / **C**uius gradus cō-
patōnis. nullus. quia homo nō debet

augeri per presumptiones. nec minui
per pusillanimitatem. Et ideo est nomen
substantiuum. ut stare habeat extra mi-
nimū timorem et contra nimiam presumptu-
osam spem. Cuius generis: omnium. quia
tam viro quam mulieri conuenit natura ho-
minis. Cuius numeri: singularis. quia quilibet
per se rationem reddet ante tribunal
christi. Cuius figure: simplicis. quia non
potest diuidi in plures sectas. Opor-
tet enim si saluari debet: quod solum fidem
christi confiteatur: et ab illa non diuida-
tur. Qui enim hanc fidem non habent
non homines dici debent: sed bruta.
quoniam carent ratione. Cuius casus
nominatiui et vocatiui. quia nominatur
iam mortalis qui immortalis erat
creatus. et vocatur operarius: qui eterne
quieti erat deputatus. Cuius declina-
tionis: triae. quia declinari et humiliari debet
explicit. coram deo: coram patre. Vnde regitur
si bene regitur: a deo regitur. si male a dyabo-
lo. Discutiamus iam de causa. o homo si confida-
re vis quid sis quod ad materiam sine dubio

2
inuenies te nobilissimuz animaluz ani-
ma tua ad similitudinem dei est facta:
et ymagine eius insignita. habens in
se virtutem intelligendi. volendi. et me-
morandi. **H**ec anima infusa est a deo
in tuum vilissimū corpus fetidū et fra-
gile. vt tanq̃z domina sapientissima et
tanq̃z hospes sagax domum tuam rez-
gat. **I**psa g̃ q̃ntū est de se: semper va-
let agere que domino suo sunt placi-
ta: et ad hoc dirigit sensus exteriores
ad exteriora offitia non inducentia q̃e
q̃z nocuum ad lectionem sacm vel ad
crucem domini intuendaz: vel ad alia
salubria que sibi vtilia vident. **N**ecir-
co si voluntatē carnis sequeris hospiz-
tem opprimis: dominā occidis. maluz
ergo et vile est hoc hospitium in quo
tam nobilis hospes periclitat. **S**i er-
go vis scdm animā viuere non scdm
carnem. considera q̃ caro tua terra ē
terre g̃ odietōes sua. **T**erra em̃ balla
et dura oīa portās vtute patie. et q̃n-
to pl̃ ab aliquo vexaris tanto ei pl̃

benefacias. ymbres enim salutaris doctrine et diuine gratie inglutire studeas. et siccus sis a fluxu vitioꝝ carnis et cupiditatis terrene. **H**abes iam qđ sit nomen. et qđ sis scđm substantiā scđ nobilis scđm animam. **R**ogo ergo vt nobiliter et rōnabiliter te regas non viliter et carnaliter.

Quid est p̄nomen. **R**ñsio. sicut homo est nomen tuuz. ita peccator est p̄nomē. cū ergo corā deo orōnem fundis. pone p̄nomen p̄ noīe: et diccas: **D**e pater celestis non vt homo te inuoco sed vt peccator veniā postulo. **P**ronoi quot accidunt. sex. scđ q̄litas. genus. numerus. figura. p̄sona. casus. **P**eccator ḡ vt est p̄nomē cuius q̄litas. infite. p̄pter infinitā et incertā multitudinem delictōꝝ q̄ facio ea numerare n̄ valeo. **Q** generis oīs qz oī generi vitōꝝ peccādo p̄ticipo scđ mortaliū et venialiū. **Q** numeri singularis qz singulariter peccata mea animam meā erutiant: et conscientiaz meā trucidāt.

3
Cuius figure. simplicis. quia non pos-
sum ea diuidere in diuersis confessionibus
sed quando volo confiteri oportet quod omnia sub
simplici et sub vna confessione dicam cla-
re et distincte. cum cordis contritione
et cum proposito emendandi. **C**uius persone.
prime. quia non habet homo iudicare ali-
os: sed seipsum: dicendo. **E**go sum miser
ille qui sic et sic vixi in conspectu dei et an-
gelorum. **C**uius casus. de statu innocen-
tie in statum culpe. **C**uius declinationis.
mis. a manu dei in manum dyaboli.
Quot sunt declinationes in peccato. qua-
tuor. prima est: ab obedientia dei in sug-
gestionem dyaboli. per hanc declina-
uit Eva. **S**ecunda est ab obedientia dei in
consensum mulieris. ut adam declinauit per
eum. **T**ertia est a paradiso in hunc mundum
Quarta est ab hoc mundo in limbum inferni
Quot sunt casus in peccato. sex. primus
erat suggestio. secundus aduertentia. tertius
discussio. quartus delectatio. quintus con-
sensus in mente. sextus consensus in opere
Que sunt peccata primitia et deriuatia

alij homines omnes ab eisdem deriuati
deriuatiua dicuntur. **D**ecclaremus pre
missa. **P**rimo proposuit diabolus fructum
Eue ad comedendum. ecce suggestio. se
cundo vidit Eua illud lignum visu delec
tabile et ad edendum suauis. ecce aduertē
tia. **T**ertio dicit quod dominus prohibuerit eis
usum fructus illius ne morerentur. ecce dis
cussio. quarto respondente dyabolo: quod
non morerentur sed essent sicut dii scientes
bonum et malum: cepit ipsa delectari. ec
ce delectatio. **Q**uinto ipsa sentiens nul
lum periculum imminere in usum illius fructus:
consensit intus voci dyabolice. **S**exto
ipsa ardens desiderio in aspectu illius
pulchri fructus et suavis: et comedit.
ecce consensio in opere. **H**ic etiam quilibet ad
peccatum allicitur. primo ordinatur in villa quā
dam chorea. secundo ego audiens cantum illius
vel videns illam. apio oculos meos ad vi
dendum. tertio arguo in meipso: hoc non est bonum
sed inspicere illam choream: cum permanens vo
luptati indulgeo. quarto delector non solum
in aspectu choree et auditu cantus:

4
sed etiam in aspectu puellarum. Quinto
consentio in corde meo cum aliquo earum
coire. Sexto consensum illum per desiderium
illud inceptum perficitio opere et ecce mortua est anima. Et sicut dixi de
istio vitio: ita de omnibus alijs intelligendum
est. Auertamus ergo nos ab omni car
nali delectatione: quam nobis proponit. sicut
molendinarius qui videt vetum sibi non
conuenire: vertit molendinum. quia nisi in prin
cipio obstemus: sine dubio periculum ca
sus viri euademus. sicut dauid. si non
insolatio per fenestram perseueranter per
spexisset: in concubitu bersabee non ceci
disset. Quare auertendi sunt oculi ne
videant vanitates. Et tamen de proinde.

Quid est verbum Responso. quod est
preceptum dei scilicet ut diligamus in
uicem. Verbo quot accidunt. septem
que. qualitas coniugatio. genus. nu
merus. figura. tempus. et persona.
Cuius qualitatis. talis videlicet Diliges
dominus deum tuum ex toto corde ex tota anima

et ex tota virtute tua. et primus tuus
sicut teipsum. Cuius coniugationis. totius
quod una pars non valet sine altera. nul
lus diligit deum qui odit primum. nec e
conuerso. Similiter in preceptis. qui unum
frangit factus est omnis reus. ut dixit ia
cobus. Et ideo oportet quod omnia communis
etiam seruentur. Cuius generis. actiui. quod
oportet nos id opere perficere: si illud ve
limus seruare. quod auditores legis non iu
stificabuntur apud deum sed factores. Cu
ius numeri pluralis: quod sunt ista decem
Credere in deum. Non inanis iurare per
ipsum. Festa celebrare. Honorare pa
rentes. Non occides. Non furaberis.
Non mechaberis. Non falsum testimoni
um dabis. Non adulterabis. Non concu
piscas rem alienam. Vel sunt ista duo: scilicet
dilectio dei et primi. Cuius figure sim
plices quod in unitate puri cordis debet
seruari scilicet in caritate. plenitudo enim
legis est caritas ut dicit paulus. Cuius
temporis. presentis. quia oportet quod in pre
senti perficiatur hoc preceptum: scilicet quod dum

sumus in hac vita. **C**uius persone. pri
me sede et tertie. quia ego tu ille omnes
tenemur hoc preceptum custodire. **D**ixit
enim dominus. **S**i vis ad vitam ingredi serua
mandata. **D**eclaremus iam predicta. **Q**
uod homo tu credis in deum unum: et diabo
lus credit et nihil sibi prodest. si veraciter
in eum credis eum adora cole honora. hoc
preceptum frangis quando voluptati insistis.
Secundo non debes inaniter per ipsum iura
re. hoc frangis quando iuras vel consue
tum dimaliter iuras. vel quando dubitant iuras.
Ideo dominus dicit. non iurabis omnino: sed
est est: non non sit verbum tuum. **T**ertio de
bes festa celebrare scilicet ecclesiam frequen
tando. insistendo orationi. lectio vel opibus
misericordie. **N**ec frangis: quan
do otio ludorum. commestationum.
ebrietatum. colloquiorum non spiri
tualium vacas. **V**el quando manuali
ter laboras quod omnino necessarium non est.
Quarto honora parentes. eis obediendo
reuerentiam exhibendo: et pro posse subvenien
do. hoc frangis quando eis maledicis.

vel spernis vel molestaris : et inquieta-
ris nec bene vivere studes. Quinto non oc-
cides . hoc frangis quando irasceris primo
tuo sine causa . vel quando eum derides vel
fatuum nominando . vel quando mortem alicuius
desideras quam per te inferre non va-
les vel times. Sexto non furaberis : hoc
frangis quando violentus rapis alicuius bona
vel occulte vel manifeste . ut quando detra-
ctione famam et honorem furaris. Septimo
non mechaberis : id est non luxuriaberis
aliquo modo . quod si retinere non possis : nubes
et tunc licite potes . hoc frangis non solum quando
facis actus : sed etiam quando aliquam curiosam
et occupacionem vides . et tunc plures quando virgi-
nem vel dicatam desideras. Octavo non
falsum testimonium dices contra alium
quem . hoc frangis quando etiam alios
quos conducis vel hortaris : ut false
testentur . vel quando aliquos caute-
losus verbis circumuenis ut eos decipias.
Nono alterius uxorem non concu-
piscas . non adulterabis . hoc frangis

6
quādo v̄rorem p̄p̄iam deseris: et aliā
ducis. vel q̄n alterius v̄rore et nō tuā
tangis. vel si in religione existēs muli
eri cōiūgeris. vel si p̄sbyter secularis
es mulierē tangēs: v̄xori tue quam de
spōlasti sc̄z ecclesie iniuriā facis. sicut
religiosus lubricus sue religioni. **D**eci
mo rem alienā non cōcupisces. h̄ frā
gis q̄n cōmoduz alterius impedis p̄
tuo augēdo: Vel si abducis alteri suū
suū vel ancillā vel filiā. vel alteri offi
tiū. dignitatē. p̄bendā et h̄mōi deside
ras. **N**ō em̄ nocere debes p̄mo tuo
h̄ p̄delle. p̄pterea p̄mo caritatē ip̄e
de. idest septē opa misericordie. ei s̄b
ueniēdo in fame. siti. nuditate. et friz
giditate. infirmitate carcere et tribu
latione.

Quid est aduerbiū. q̄d v̄bo addit
et significatum eius perficit. **S**i
ergo verbum est cōgnitio precepti di
uini vt iam dictum est. **A**duerbiuz est
exhibitio operis. **S**ed adhuc alio mō

q̄z iam sup̄a dictum est vt patebit in
ferius. **A**duerbio quot accidūt. tria:
scz opatio significatio et figura. idest
habitus similitudo et distinctio. **D**e
claremus iā ista tria. **Q**ui p̄cepta dei
vult perficere debz etiā seruare habi-
tudinē. idest modū in facto suo. vt si
elemosinā vult facere: debz cōsiderare:
q̄n. vbi. quibz. qualiter. quid. quātū.
et ordinare. **H**ec sunt aduerbia loci q̄-
litatis et ordinis. Significatio. vides
duos pauperes. vnū in luto iacētē. al-
terū hostiatim mēdicantē. da elemosi-
naz p̄mo: et alterū dimittas si ambobz
non vales. **S**i vis orare. ora p̄mo qđ
orare debes. et horas canonicas si vo-
uisti p̄us persolue: postea lege et ora.
Si nō uoluisti lege p̄mo p̄r nr̄ qđ deus
instituit legēdū. et postea qđ tibi pla-
cet legere poteris. **S**i vis ieiunare: p̄-
mo sua ieiunia ab ecc̄ia ordinata. et si
plz facere velis postea facere poteris.
Hic ergo in omnibus attende circum-
spectiōez. vt aduerbiū debite ponas

7
iuxta suum verbum. Si enim in vesper
tino tpe tandiu comellatōni potatōi
seu alteri iēpte voluptati insistas: q̄ p̄
nimio sopore demane surgere nequeas
ad missam audiendū vel ad aliqd̄ aliud
bonū opus exercendū. sic mutādo no
ctem in diē et ecōtra: sine dubio nō po
nīs aduerbiū rite iuxta suū verbum.

Cōpatio istius aduerbiū sic est faciēda
Diuites pl̄q̄q̄ pauperes inde licētī
et largiē elemosinā dent q̄ntum ditio
res sint. Sic in illis comparatio fien
da est. qui scientia pollent vel potesta
te vel dignitate: vt quilibet sedum id
quod potest fatiat: alij plus alij min⁹
Alius potest dare aurū: alius aqua
frigidam. alius verbū consolationis
Alius subuentionem ministrando
Alius in docendo. alius est fortis: et
omnia seruare potest. alius infirmus
et mīa indiget vt sibi fiat dispēsatio.
Alius sic caritate feruet q̄ parū repu
tat quicquid patit̄. alius taz infirmus

q̄ cito cadit peccando et cito resurgit
penitendo. **F**igura huius aduerbii est
habenda sit distinctio. **S**unt aliqui sim-
plices aliqui compositi. **I**tem simpli-
ces sunt qui in solitudine manent sepa-
ti ab omni hominum conuersatione. sicut **A**n-
thomius. **I**ohannes baptista. **B**enedictus
et multi quondam heremite fuerunt.
Compositi sunt in multiplici differen-
tia. **A**uidam sunt pure seculares. alii
religiosi. alii predicatorum: et quocunq̄
sumus licet diuersi: tamen ad laudem dei
omnes creati sumus. sicut diuersarum
ymaginum picture ornant thalamum
Hec de aduerbio dicta sufficiant.

Quid est participium **R**esponsio q̄
est cognitio hominis secundum natu-
ram et secundum deum. videlicet ut co-
gnoscat quilibet homo quid sit per se
et qualiter esse debeat secundum deum
Participio quot accidunt. sex. scilicet ge-
nus. casus. tempora. significatio. numerus et fi-
gura. **C**uius generis est homo participium omnis

8
triuꝝqꝫ ab adā & eua generati sumꝫ
qui duo trinitati attribuūt. idest deo
qui est trinꝫ in personis. Sed adam
immediate sicut ait lucas Enoch fuit fi
liꝫ sem: & sem fuit filiꝫ ade: & adā fuit
filiꝫ dei. **E**ua vꝫ mediate qꝫ d costa ade
facta erat. **C**uiꝫ casus pccī iobediētie
Ecce qđ sumꝫ scđꝫ nos. a pccōribꝫ p
cellimꝫ & peccatores sumꝫ. hꝫ sūt gene
ra & casus. hꝫ duo sūt picipiū a noīe
Cuiꝫ tꝫis. pntis. qꝫ i pnti tꝫe pnia a
gēda ē & laborādū ē p futuro pꝫio.
Cuiꝫ significatōis pꝫio actiue: scꝫ faci
endo bona opa. **S**cđo passiue patient
sufferēdo mala. tertio neutral scꝫ co
hercēdo pꝫas vtutes & cogitatōes.
qꝫto deponētalis scꝫ abiciēdo oīa viz
tia mortalia. qꝫto dñis scꝫ custodiēdo
pcepta dei & ordiatōes scē eccīe. hec
duo scꝫ tꝫa & significatōes sumit hꝫ p
icipiū i vbo. vide gꝫ qꝫles eē scđꝫ deuz
debeāꝫ. **C**ꝫ nūeri pꝫal vidlicꝫ vt i hac
eccīa militante possimꝫ oꝫputari cū ui
stis. & i eccīa triūphāte cum angelis

Cuius Figure primo simplicis ut non
dissociemur a fide hic male viuendo: et
non diuidamur a saluandis superius in
iudicando. **S**ecundo opposite erat et ideo
hoc participium capit duo: scilicet numerum et
figuram a nomine et verbo. **D**iscurremus
iam dicta. nam planum est quod a peccato
ribus descendimus: et generati sumus. et
cotidie peccando cadimus. **Q**ue est pul
critudo nostra seu puritas qua deo pla
ceamus tanquam sponsa viro suo. **Q**ue eti
am fortitudo nostra: qua dyabolice sug
gestionem resistere possimus. si nec carnis
illecebris reluctari sciamus. **S**i etiam ter
ra sumus et in terra reuerti necesse sit.
que est nobilitas seu celsitudo nostra siue
potestas quaz in nobismetipsis vane
confidentes: animarum nostrarum saluti prouide
amus. **E**t si brevis est vita presens et
hora incerta: que est ista fatuitas cor
dis nostri. quod tantum sollicitamur per acqui
sitionem diuitiarum. facultatum. dignitatum
et honorum. que omnia in momento a nobis
recedunt et nunquam redeunt. **D**icit

em̃m Job in persona cuiuslibet homi
nis. **C**ōpatus sum luto et assimilatus
sum fauile et cineri. quia quid aliud sum
mus q̃z pleni putredine vitiōz. **S**ic
cut cito inflāmantēs et puocātes ali
os ad iracūdiāz vel eis dānum ṽl scā
dalum inferētes. **f**icut fauille cito va
nitatibz inhistētes et cito puocati ad
iram. **S**eu accenfi auaritia. **f**icut cimis q̃
leuis ficcus et puus et ab igne cōsūp
to derelictus. **q**uia et leues sumus ficci
et vani ex defectu humoꝝ diuine gra
tie. **p**ariū ex pusillanimitate: et ab ig
ne cōcupiscētiāz carnaliū consumpti
tanq̃z peccatores ad cor redeam? cō
siderātes q̃ participiū est eiūdem ge
neris significatōis cui? est verbum.
ita etiam simus conformes voluntati
dei cum simus facti ad ymaginē dei
quia vituperio dignus est. **q**ui recta
docet et male viuit. **I**ta et nos malo
fortius vituperandi sumus: si ymagi
ne dei depicti similes ei dicimur. **t**etta
men p̃ enormē vitā ab eo discrepam?

Demus ergo honorem Figulo nostro
voluntate eius perficiendo.

Quid est coniunctio. Rñho. q̄ ē fu-
turi iudicii cōsideratō vel cogni-
tio. Cōiunctōm quot accidūt. tria. scz
potestas. figura. et ordo. Cuius pote-
statis diuine: quia deus faciet iuditiū
et p̄mo copulabit. idest per angelicaz
tubā om̄es ad iuditiū cōgregabit. se-
cūdo diuiget. idest bonos a malis se-
gregabit: tertio explebit: idest nume-
rum electoz perficiet. et in ciuitatem
illā que per luciferi et socioz eius ca-
sum rupta est recupabit. quarto cau-
sabit. idest causabit reprobos dicēs
Ite maledicti in ignem eternū. quia
esuriui et nō dedistis mihi māducare.
Sitiui et nō dedistis mihi bibere. Nu-
dus erā et nō coopuistis me. Et rōez
iustaz dabit p̄ electis dicens Venite
benedicti p̄ris mei percipite regnuz
quod vobis paratū est ab origie m̄di
Esuriui. sitiui. hospes eram. infirmus et
nudus eram. et cibastis. potastis.

10
collegistis visitastis et coöpuistis me.
Item sunt quinque species huius potestatis.
Cuius figure primo simplicis quo
ad imperfectōes. secundo cōposite quo ad
perfectōes. **¶** Quia omnes stabimur ante tri-
bunal xpi. siue simplices idest qui in bo-
na simplicitate vixerunt: siue qui in mala
simplicitate viuētes seipso s p̄diderunt
licet forte alijs nō nocuerunt. **¶** Cōpositi
siue bene viuētes scz bene docēdo se et
alios pmouerunt: siue qui per malā vi-
tā et malas instigatōes. et se et alios
corruerunt. **¶** Cuius ordinis. primo iposi-
tue. secundo subiūctue. quia primo saluā-
di iudicabuntur: sicut scriptū est. q̄ p̄
prudētes v̄gines venerūt fatue. et p̄
illos qui a dextris erant. venit iudex
ad sinistros. **¶** Ponderemur dilectissimi
huius regis potestatem: ad cuius iussio-
nem omnes huius terre habitatores reges
duces et comites cuiuscūq; dignitatis
hic reputantur. in illo extremo die cu
vilibus personis equaliter viles re-
putabuntur. et qui iam magna palatia

edificānt ibi bene speluncam parua[m]
repire vellent: in qua a facie dñi fugiē
tes tūc latere possēt. **S**i em̄ iuxta scri
pturas: iustus vix saluabit̄: quis nō
timebit? **S**i opa idest cogitatōes
deus discutiet: quid faciem? qui opa
nō habem? **S**i in illa voce. **E**go sum
Dñes q̄ ad capiendū eū venerāt tēpe
passiomis: ad terrā sūt p̄strati. q̄d po
test facere tonitruū horribilē: q̄si gla
di? bis acut? tonabit et scindet iudica
tur?. **D** q̄z timer et quis q̄z a rege tem
porali vocatus: vt rationes iudiciū po
nat cum eo. ymmo licet in nullo se fo
re fecisse regi sentiret tamen adhuc s̄b
ratione iudiciū coram eo trepidaret:
quātomagis ergo nos sollicitari opor
tet: qui certi sumus summi iudicis pre
sentatōe in illo tremēdo examīne: vbi
et angeli cōtremiscūt. **S**ed etiā paul?
qui tanta p̄ x̄po vicit certamīna quis
etis tante virtutis erat: q̄ cum libera
conscientia dicebat. **N**ichil michi cō
sciū suz. **Q**uid est q̄ tā falsa securitate

11
nos ipsos firmamus: qui in mille defe-
ctibus torpemus. Quis enim gloriatur mun-
dum se habere cor ymmo nullus scire
potest an odio vel amore dignus sit.
Habeamus ergo pre oculis cordis nostri illud
horribile quod angelica tuba clamabit.
Surgite mortui venite ad iudicium. et
quid tunc respondebimus iudici iam pre-
cogitemus.

Ovid est impositio Rñho. q̄ est cōsi-
deratio letitie electorum. q̄ ut iā di-
ctum est illi imponuntur dāpnādis. Pre-
positōm quot accidūt. vnū tñ. scilicet
casus. non casus peccati s̄ casus hu-
militatis. Et ideo duplex erit in eis ca-
sus. p̄m̄ est accusatiuus quo accusabūt
p̄riam huius seculi totius neq̄tie sicut
scriptū est Totus mundus in maligno po-
situs est. et de hoc humiliabunt se cor-
am deo gratias agendo qui a neq̄tia
huius seculi puri erunt seruati: q̄z diu
hic conuersati fuerunt. Secundus ca-
sus est ablatiuus: quo congratulabū-
tur illi de illa hora qua ablati fuerunt

ab hoc seculo nequaz: et introducti in
illā supernā patriam. et per hoc humili
abūt se coram deo regratiādo: q̄ eos
traxit de labore ad requiez. de periz
culo ad securitatez. de tribulatōne ad
pacē. de tristitia ad gaudiū. Si ergo
considerare et pensare velim⁹: illi⁹ su
perne felicitatis quāta sint gaudia: p̄
mo recogitem⁹ huius seculi mala et p
cōtrariū quāta superius sint bona. Et
p̄ncipalit̄ hic tria habūdant. vitia. tri
bulatōes. et indigētia. In illa aut̄ su
perna ciuitate habūdāt. pax. puritas
et sanētitas. Qui vero mente hec bñ
reuolueret: statim perpendere posset
q̄z felix est qui toto mortis desiderio
ad illa supna anhelaret: et q̄z vils eti
am qui solum ea que huius seculi sunt
querit. o. quot vicij carnalis putres
cit. quot tribulatōibz quatit̄. quot
etiam subuentōnibus eget. Qui autēz
celesti potitur gratia siue gloria: dei
maiestatem bonitatem et gloriam in

celsanter contemplat^r quia ubi ea est
 spiritus in nullo potest impediri: om
 ni pace gaudet. ipsa regem pacificus
 secum habet consortem totius glorie
 et concordie. et omni desiderio satiat^r
 sicut ait propheta. Satiabor cum apar
 erit gloria tua. **C**onsideremus etiā q̄z
 iocundum est: in aula regis existere.
 ubi rex sedet coronatus et indutus ve
 ste regia. omni forma spectiosus. et m̄
 tis militibus circumdatus ei reueren
 tiam dignam exhibentibus. **A**ula eti
 am vestibus varijs ac pretiosis pictu
 ris ornata. **U**bi etiam omnia genera
 musice adessent: fercula delicata et su
 perflua. **V**ina quoq; et alia pocula re
 dolentia haberentur quicquid etiam
 ad iocunditatem locorum valeret ibi
 appareret. **I**n ostremo si ibidem om̄es
 spectiositate summa: et pacis conco
 dia: et imensa letitia gaudēt expulso oī
 periculo. timore. cura. vel molestia.
Quid q̄so h̄mōi solatō eēt desiderabili?

maxime si hoc perpetue posset durare
absq; fastidio. sic sine dubio illa supna
celestis curia incōpabilis omni aula pñ
tis seculi est spetiosior. vbi rex pacifi
cus scz xps sedet coronat? dyadema
te quo coronauit euz pr suus spetiosū
forma p filiis hoīm ad dextrā suā vbi
circūstāt nouē ordines angeloz cū sū
ma diligētia et reuerētia ac mutua cō
cordia deū laudātes et dicētes **Salu**
deo nro qui sedet super thronū et ag
nū. ibi ista aula est stellis cādētibz
ornata: omni pictura clarioribz. **I**bi
aīe sanctorū in pace et securitate maxi
me perpetua et iocūditate gratulāt
Et quid presumo per comparatōnem
tantam gloriam superne patrie denū
dare. cum scriptura dicat. q; ibi sunt
que oculus non vidit: nec auris au
diuit: neq; in cor hominis ascendit.
que preparauit deus diligentibus se.
Sileat ergo lingua et penset mens no
stra. q; inestimabilis est illa felicitas:

13
vbi totum habetur quod desiderat:
Frui solū deo filio glorioso et videre re-
gez glorie in decore suo sola sacietas
animarū.

Ovid est interiectio **R**atio. q̄ est
tristitie dāpnatoꝝ cōsideratio.
q̄ sicut interiectio gramaticalis signat
mentis affectū voce incognita. ita in-
teriectio illa spiritualis signat hominis
interioris motum ex passione dolorosa

Interiectōm quot accidunt. vnū scz
significatio tantū. **S**ignificabit̄ enī
manifeste intolerantia pene gehenna-
lis. p̄mo letitia demonū super tormē-
tis animarū. scdo dolor animarū dāp-
natoꝝ. tertio admiratio iniustoz an-
geloz maloz dicentiū ad sciplos. **Q**
quāta erat cecitas nostra que tenens
nos in seculo. stultum nobis visū fuit
cum prelatīs / predicatoribus / et cete-
ris bonis hominibus fugere volup-
tates carnis et oblectamenta mundi
ne ī hūc locū intrarē? et ecce nūc meri-
to ista patim̄ q̄ eos audire stēphm?

Quarto metus idest timor: quia anime dā
pnandoꝝ maximo timore formida-
būt: tum hostes infernales eas vexa-
bunt igne iextinguibili . verbis acerrī-
mis . oculis ardētibz . vultu tumido .
spetie nigerrima . De hac pena dicitur
in euāgelio . q̄ ibi erit fletus et stridor
dētium . idest ibi habūdāt dolores et
acerrima pena . q̄ nullus flere solet nisi
nimia tristitia grauat . De hac etiam
pena dicit ysaias . Vermis eorū non
moriētur et ignis eorū non extinguetur
quia vermis conscientie nunq̄ sedat
quā sēper remorsū conscie patiat . ex
quo iuditiū dei cōmendabūt et seipos
continue accusantes indignatōne et ira
torpebunt . Ignis etiam pena nunq̄
extinguetur . Similiter vermis eorum
nunq̄ morietur . despectio eorum sē-
per remanebit . et ignis conscientiaꝝ
quem hic accenderant ibi perficietur .
Et de hoc psalmista ait . Ignis et sul-
phur et spūs pcellaꝝ ps calicis eorū
idē q̄ ps tormētoꝝ gehēne erit ardor

14
ignis. Fetoꝝ sulphuris. et tēpestas ma
lignū spiritus. Et vt clarius ista pena
declaretur. sumamꝝ exemplū per simi
le. Faber Ferrariꝝ solet esse mger fatie
habet caminum obscurū in quo ponit
Ferrū vt incalescat: postmodū per se et
suos coadiutores cū maleis percutit
ad nutū suum. Ecce faber iste est dya
bolꝝ q̄ mgerimꝝ ē. Caminꝝ obscurꝝ ē
īfernꝝ omī claritate p̄uatꝝ. Ignis est
pena flāme ardētis. Carbones apposi
ti signāt q̄ pena ista nūq̄z v̄l parū lax
atꝝ: s̄ magis īcensa efficitꝝ. Ferrū est
ipsa aīa dānata q̄ ibi vel isti igni expo
nitꝝ perpetuo cōburenda. hanc v̄bis
acerrimis exprobrare demones non
cessant. Dilectissimi ergo nos scien
tes iam ista. q̄z diu hunc mundum pos
sidemus statim penitentie ducamus
ne dyabolus postmodum super nos
gaudeat: sed potius sanctorum ange
loꝝ gaudiū suppleamꝝ: q̄ gaudēt sup
vno pccōre penitētiā agēte. Cogitēꝝ

quomodo redempti sum? sanguine xpi
et nullo modo frustreretur tantum beneficium in no-
bis. ne sicut stercores de ventre purgan-
do exeat. et sicut squilie a lignis ab-
scise in ignem piciantur. ita nos per hanc
vitam tanquam stercores de medio ecclesie
tollantur: tanquam palee et squilie in ignem
gehennae piciantur. **U**bi ergo nostra fixa sint
corda ubi vera sunt gaudia.

ExPLICIT DONATUS EGREGII DOCTORIS
magistri JOHANNIS PERSON CACELLARI
PARISIENSIS.

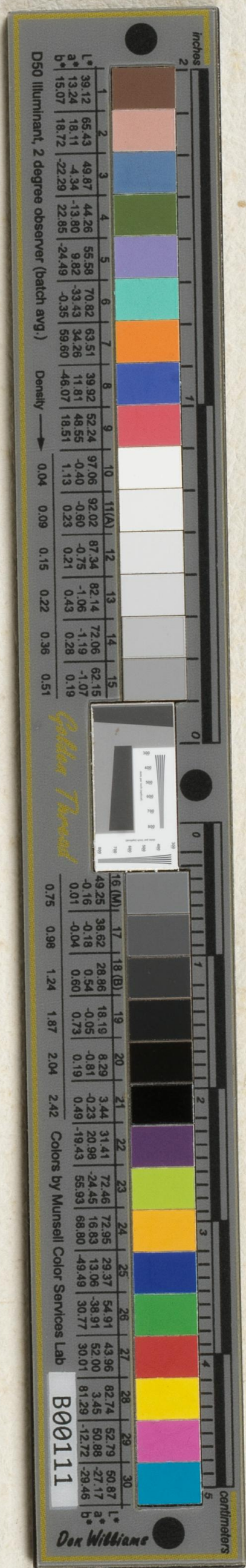
lano dco

Incipit donatus Venerabilis ma-
gistri Johannis Person Cancellarij
Parisiensis.

Partes oꝛonis quot sūt. octo
que / cognitio sube / cognitio
qualitatis / cognitio precepti
dei / cognitio eius deꝝ / cognitio hoīs
scdm deū / et scdm naturā / consideratō
Futuri iudicii / consideratō letitie elec-
torū / et consideratio tristitie dānato-
rum / **N**omen quid est. homo. qꝫ ho-
mo vocaris: si cognoscis subam tuaz
vnde factꝫ es: veraciter scis: est nomē
Ecce cognitō substātie que est prima
psoꝛonis: de terra es et in terram re-
uerteris / **N**omi quot accidūt. sex. q
qualitas / cōpatio / genꝫ / numerꝫ / Fi-
gura casus / **C**uius q̄litas homo. ap-
pellatiue. quia omne est oībz hoībz
de terra fieri. ymmo de viliōri terra si-
ue materia / **C**ōmune est etiā oībz ho-
mībz esse aīal rōnale / **C**uiꝫ gradus cō-
patōnis. nulliꝫ. quia homo nō debet

Incipit donatus Venerabilis ma-
gistri Johannis Person Cancellarij
Parisiensis.

PArtes o[mn]is quot s[un]t. octo
que / cognitio sube / cognitio
qualitatis / cognitio precepti
dei / cognitio eius de[us] / cognitio ho[m]i[n]is
scdm deū / et scdm naturā / consideratō
Futuri iudicii / consideratō letitie elec-
torū / et consideratio tristitie dānato-
rum / **N**omen quid est. homo. q[ui] ho-
mo vocaris: si cognoscis subam tuaz
vnde fact[us] es: veraciter scis: est nom[en]
Ecce cognitō substātie que est prima
p[ro]p[ri]etatis: de terra es et in terram re-
uerteris / **N**omi[n]i quot accidūt. sex. q[ua]n-
qualitas / cōpatio / gen[us] / numer[us] / Fi-
gura casus / **C**uius q[ua]litas homo. ap-
pellatiue. quia comune est o[mn]ib[us] ho[m]i[n]ib[us]
de terra fieri. ymmo de viliiori terra si-
ue materia / **C**ōmune est etiā o[mn]ib[us] ho-
mib[us] esse a[n]i[m]al rōnale / **C**ui[us] gradus cō-
patōnis. nulli[us]. quia homo nō debet

colorchecker DIGITAL SG

